

पुण्यकंत्रवविशेषः परिवेषणं अन्नादिदानं ॥ ९७ ॥ ऋषभोदृषभः स्वाध्यायाध्ययनजोधर्मः तमधिरूढः पुमांस्तदधिष्ठाता परमेश्वरः ॥ ९८ ॥ तेन प्रेरित उत्तंकः पुरीषधर्मफलं अमृतं मरणजयनिवृत्तये भक्षयस्वांगीकुरुष्व ॥ ९९ ॥ सतदनिच्छन्नपि बलादिद्वेण धर्मफलं याहितः ॥ १०० ॥ स तु पुरीषमेवेदमिति मत्वा भक्षयित्वा उत्थितः अनुपविश्यैव अपउपस्पृश्य कार्यशैघ्र्या त्यक्तस्थे अत्र ऋषभादिरूपकेण धर्मबला

आनयस्व चतुर्थेऽहनि पुण्यकं भविता ताभ्यामावद्धाभ्यां शोभमाना ब्राह्मणान्परिवेषुमिच्छामि ॥ तत्संपादयस्व एवं हि कुर्वतः श्रेयो भविताऽन्यथा कुतः श्रेय इति ॥ ९७ ॥ स एव मुक्तस्तथा प्रातिष्ठतोत्तंकः स पथि गच्छन्नपश्यदृषभमतिप्रमाणं तमधिरूढं च पुरुषमतिप्रमाणमेव स पुरुष उत्तंकमभ्यभाषत ॥ ९८ ॥ भो उत्तंकैतत्पुरीषमस्य ऋषभस्य भक्षयस्वेति स एव मुक्तो नैच्छत् ॥ ९९ ॥ तमाह पुरुषो भूयो भक्षयस्वोत्तंकमाविचारयोपाध्यायेनापिते भक्षितं पूर्वमिति ॥ १०० ॥ स एव मुक्तो वाढमित्युक्त्वा तदा तदृषभस्य मूत्रं पुरीषं च भक्षयित्वोत्तंकः संभ्रमादुत्थित एवापउपस्पृश्य प्रतस्थे ॥ १ ॥ यत्र स क्षत्रियः पौष्यस्तमुपेत्यासीनमपश्यदुत्तंकः ॥ स उत्तंकस्तमुपेत्याशीर्भिरभिनंद्योवाच ॥ २ ॥ अर्थी भवंतमुपागतोऽस्मीति स एनमभिवाद्योवाच ॥ भगवन्पौष्यः खल्वहं किं करवाणीति ॥ ३ ॥ तमुवाच गुर्वर्थं कुंडलयोरर्थेनाभ्यागतोऽस्मीति ॥ ये वै ते क्षत्रियापि न द्वे कुंडले ते भवान्दातुमर्हतीति ॥ ४ ॥ तंप्रत्युवाच पौष्यः प्रविश्यांतः पुरं क्षत्रियायाच्यतामिति ॥ स तेनैव मुक्तः प्रविश्यांतः पुरं क्षत्रियांनापश्यत् ॥ ५ ॥ स पौष्यं पुनरुवाच न युक्तं भवताऽहमनृतेनोपचरितुं न हितेऽतः पुरे क्षत्रियासन्निहितानैनां पश्यामि ॥ ६ ॥ स एव मुक्तः पौष्यः क्षणमात्रं विमृश्योत्तंकं प्रत्युवाच ॥ नियतं भवानुच्छिष्टः स्मरता वन्न हि साक्षत्रिया उच्छिष्टेनाशुचिना शक्याद्रष्टुं पतिव्रतात्वात्सैषानाशुचेर्दर्शनमुपैतीति ॥ ७ ॥ अथैव मुक्त उत्तंकः स्मृत्योवाचास्ति खलु मयोत्थितेनोपस्पृष्टं गच्छता चेति ॥ तंपौष्यः प्रत्युवाच एष ते व्यतिक्रमो नोत्थितेनोपस्पृष्टं भवतीति शीघ्रं गच्छता चेति ॥ ८ ॥ अथोत्तंकस्तं येत्युक्त्वा प्राङ्मुख उपविश्य सुप्रक्षालितपाणिपादवदनो निःशब्दाभिरफेनाभिरनुष्णाभिर्हृद्गताभिरद्भिस्त्रिःपीत्वा द्विःपरिचृज्य खान्यद्विरुपस्पृश्याचांतः पुरं प्रविवेश ॥ ९ ॥

दनिष्टनिवृत्तिरिष्टप्राप्तिश्च भवतीति दर्शितं ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ तावतैवापराधेन क्षत्रियांनापश्यत् अशुचित्वदोषादेवेदानीं तनानां देवर्षिदर्शनादिकं न जायत इति भावः ॥ ५ ॥ ६ ॥ पतिव्रतात्वादिति पातिव्रत्यादेव तावदल्पापराधेपि स्त्रियो दुर्लक्ष्या भवन्तीति तद्धर्ममाहात्म्यं दर्शितं ॥ ७ ॥ अथेति तिष्ठता गच्छता चोपस्पृष्टं आचमनं कृतं तदकृतमेवेत्यर्थः ॥ ८ ॥ खानि इंद्रियाणि ॥ १०१ ॥